

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/118/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8417207262
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8417207262.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Branislava Brezu v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovanému: B. V., K.. XX.XX.XXXX, O. B. J., K. P. XXX/XX, o zaplatenie 613,02 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 05.02.2019 č. k. 2Csp/370/2017-97 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výrokoch II. a III.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 350,28 € s 5,05 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 104,59 € od 26.6.2015 do zaplatenia zo sumy 132,72 € od 28.7.2015 do zaplatenia zo sumy 43,51 € od 26.8.2015 do zaplatenia zo sumy 33,71 € od 26.9.2015 do zaplatenia a zo sumy 35,75 € od 27.10.2015 do zaplatenia a to všetko v mesačných splátkach po 15 € splatných vždy ku každému 20. dňu v mesiaci počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku až do úplného zaplatenia pod hrozbou straty splátok.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu za m i e t a.

III. Trovy konania súd stranám n e p r i z n á v a.“

2. Súd prvej inštancie citoval ustanovenia § 43 ods. 1 písm. a) a ods. 12 písm. a) a b) a § 44 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. elektronických komunikáciách, § 517 ods. 1 a 2, § 544 ods. 1 a § 545 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

3. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu uzavrel so žalovaným Zmluvu o poskytovaní verejných služieb dňa 11.5.2015 podľa § 44 a nasledujúcich zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, na základe ktorej sa žalobca zaviazal za úhradu poskytovať žalovanému služby verejnej telekomunikačnej siete. Súd prvej inštancie považoval faktúry, okrem tej, ktorou bola vyúčtovaná zmluvná pokuta, za opodstatnené, keďže žalovaný si nesplnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti zaplatiť za poskytnuté telekomunikačné služby. Dohoda o zmluvnej pokute, ktorá okrem sankčnej a prevenčnej funkcie predstavuje aj paušalizovanú náhradu škody spôsobenej postupcovi v dôsledku porušenia záväzku viazanosti vzhľadom na benefity (súčet všetkých zliav zo štandardných poplatkov za poskytnuté

telekomunikačné služby, ako aj zľava z ceny mobilného telefónu v zmysle zmluvy a cenníka) bola medzi postupcom a žalovaným dohodnutá v tabuľke číslo 1 Dodatku k Zmluve o poskytovaní verejných služieb. Pokiaľ ide o individuálne vyjednaná zmluvnej pokuty súd prvej inštancie poznamenal, že či už hlavná zmluva alebo jej dodatok sú typickými štandardnými formulárovými listinami, na ktoré zásadne dopadá súdna kontrola. Zmluvná pokuta bola vopred zo strany žalobcu naformulovaná bez možnosti jej zmeny zo strany spotrebiteľa. Dospel k záveru, že z § 544 Občianskeho zákonníka vyplýva, že aj dohoda o zmluvnej pokute musí spĺňať náležitosti vyžadované u každého právneho úkonu v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka, teda musí byť určitá a zrozumiteľná inak je neplatná. Právo na zmluvnú pokutu podľa dodatku k zmluve vznikne podniku samotným porušením povinnosti účastníka, a to v okamihu porušenia povinnosti viazanosti účastníkom, pričom toto právo nie je podmienené vykonaním žiadneho úkonu zo strany podniku (napr. odstúpením od Zmluvy alebo prerušením, či obmedzením poskytovania služieb).

4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a vzhľadom na pomer úspechu v konaní stranám náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov II. a III. podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka pod hroznou majetkovej sankcie k riadnemu splneniu záväzku, dojednaná zmluvná pokuta má teda predovšetkým čeliť porušeniu povinnosti (funkcia prevenčná). Právny predchodca žalobcu a žalovaný si dohodli zabezpečovací inštitút zmluvnej pokuty pre prípad porušenia záväzku viazanosti, ktorý je definovaný v bode 3. Dodatku, a ktorý o. i. podľa písm. c/ tohto odseku je: nezaplatenie ceny za poskytnuté služby účastníka do 45 dní po splatnosti, na základe ktorého vznikne podniku právo na odstúpenie od zmluvy. Záväzok účastníka riadne a včas platiť cenu za poskytovanie služieb je definovaný aj v odseku 1 písm. b/ Dodatku. Žalovaný sa dostal do omeškania s platením faktúr za poskytované služby. Žalobca mal ďalej za to, že odôvodnenie rozsudku nereflektuje požiadavku v zmysle § 53 ods. 12 OZ, kde súd prvej inštancie naproti tomu pristúpil k hodnoteniu predmetnej zmluvnej podmienky čisto vo všeobecnej rovine, keď sa nárokom na zmluvnú pokutu nezaoberal s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu. Zmluvná pokuta okrem funkcie prevenčnej, plní ďalej funkciu reparačnú (uhradzovaciu) a taktiež predstavuje sankciu pre toho, kto porušil povinnosť. Zabezpečovaciu funkciu plní zmluvná pokuta len tým, že hrozba majetkovej sankcie motivuje dlžníka, aby včas a riadne splnil svoju povinnosť. Rovnako nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že zmluvná pokuta nie je v danom prípade výsledkom individuálneho dojednania účastníkov. Spôsob, akým došlo medzi stranami k dohode o zmluvnej pokute, je individuálne dojednanie zmluvnej pokuty, a to práve s ohľadom na to, že žalovaný mal možnosť vybrať si mobilný telefón a k tomu poskytovanú službu zo širokej škály ponúkaných tovarov a služieb, k čomu je logicky napočítaná suma zmluvnej pokuty. Dohoda o zmluvnej pokute má povahu dohody o paušalizovanej náhrade škody. Rovnako sa žalobca nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o tom, že zmluvná pokuta nezohľadňuje rozsah porušenia povinnosti. V tomto dal do pozornosti, že výška zmluvnej pokuty je paušalizovaná náhrada škody, pričom právny predchodca žalobcu určil základ výšky zmluvnej pokuty vo vzťahu k cene poskytnutého zariadenia a zľavenej cene za poskytnuté služby. Zmluvná pokuta bola teda v dodatku vyjadrená regresívnym spôsobom, čo znamená, že základ zmluvnej pokuty (vyjadrený v Dodatku) sa znižuje o čiastku zodpovedajúcu počtu dní uplynutých z doby viazanosti, tzn. do doby do prerušenia poskytovania služieb. Podporne poukázal napr. na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 19.10.2017, sp. zn. 19Co/142/2016 a rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 15.08.2017, sp. zn. 4Csp/24/2016 a rozsudok Okresného súdu Malacky zo dňa 27.10.2017, 7C/256/2016. Na základe uvedeného navrhol rozsudok v ním napadnutej časti zmeniť a jeho žalobnému návrhu vyhovieť v celom rozsahu, alternatívne ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súčasne žiadal priznať náhradu trov konania.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania. Keďže výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovievané žalované v odvolaní nenapadla, nebol preto v odvolacom konaní predmetom preskúmania a ako taký nadobudol právoplatnosť.

8. Žalobca tvrdí, že rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010).

9. Je nepochybné, že právny predchodca žalobcu (W. I., U.. W..) a žalovaný medzi sebou uzatvorili dňa 11.05.2015 Dodatok k zmluve o poskytovaní verejných služieb uzavretej toho istého dňa ako samotná zmluva podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, z ktorej pre zúčastnené strany vznikli práva a povinnosti. Na základe Dodatku spoločnosť W. I. U.. W.. sa zaviazala poskytovať žalovanému telekomunikačné služby a žalovaný zaplatiť za poskytnuté telekomunikačné služby cenu stanovenú v Dodatku a v Cenníku. Žalobca odvodzuje svoju aktívnu vecnú legitímáciu na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 21.06.2017, uzavretej medzi spoločnosťou W. I., U.. W.. a žalobcom.

10. Odvolací súd konštatuje, že zmluvná pokuta je zmluvou určená peňažná suma, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi alebo veriteľ dlžníkovi, ak dôjde k porušeniu povinností, ktoré na seba zmluvou prevzali a to aj v prípade, ak porušením zmluvných povinností nevznikne druhej strane škoda. Jej funkcia spočíva v hrozbe zaplatiť určitú dohodnutú sumu, keď povinný svoj záväzok nesplní riadne a včas. Úlohou zmluvnej pokuty je viesť k splneniu povinností zo strany účastníkov. Zmluvnú pokutu možno dohodnúť pre prípad, že k splneniu záväzku dohodnutého v zmluve nedôjde vôbec alebo iba čiastočne, prípadne ak dôjde k porušeniu akejkolvek zmluvnej povinnosti. Keďže záväzok z dohody o zmluvnej pokute je akcesorickým záväzkom, jeho existencia a dôsledky sa viažu na hlavný záväzok. Za predpokladu, že ku vzniku hlavného záväzku nedôjde, nemôžu nastať účinky záväzku akcesorického.

11. Žalobca sa domáha zaplata sumy 262,74 eura titulom zmluvnej pokuty. V zmysle Dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb zo dňa 11.05.2015 je výška zmluvnej pokuty 330 eur, pričom v zátvorke za uvedenou sumou je uvedený základ - počiatočná suma, ktorá sa bude znižovať. Tá je vypočítaná podľa vzorca, ktorý vyjadruje denné klesanie zo základu pre výpočet počas plynutia doby viazanosti až do dňa ukončenia Zmluvy v dôsledku porušenia záväzku viazanosti alebo do dňa prerušenia poskytovania telekomunikačných služieb. Za každý deň plnenia zmluvy sa teda základ pomerne ponížuje.

12. Odvolací súd vo vzťahu k zmluve o poskytovaní verejných služieb uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným uvádza, že má charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

13. Z obsahu spisu má odvolací súd za preukázané, že ustanovenia o zmluvnej pokute tvorili predtlač Dodatku k zmluve bez možnosti voľby jej prijatia alebo odmietnutia. Zmluvná pokuta je dojednaná v bode 3 Dodatku k Zmluve o poskytovaní verejných služieb zo dňa 11.05.2015.

14. Vzhľadom na charakter dojednania a jeho začlenenia v texte právneho úkonu - Dodatku zmluvy, nemôžu byť žiadne pochybnosti, že zmluvná pokuta nebola dojednaná individuálne. O takéto individuálne ustanovenie by sa jednalo vtedy, keď by práve takáto časť dohody bola výsledkom dojednania zmluvných strán. O individuálnom dojednaní však nemožno hovoriť v prípade, keď si zákazník zvolí určitú formu záväzku (jednu z ponúkaných možností), avšak musí prijať celý súbor opatrení a dojednaní ustanovených v zmluve, všeobecných podmienkach a cenníku, minimálne ich nemôže vylúčiť. V tomto kontexte je zrejmé, že takáto domnelá voľba je len iluzórna a zároveň vytvárajúca „efekt bludiska ďalších záväzkov“. Odvolateľ vôbec nepreukázal opak v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, teda platí prezumpcia predpokladaná zákonom, že sa nejedná o individuálne dojednanú podmienku.

15. Odvolací súd považuje za nepochybné, že odvolateľ právo na zmluvnú pokutu odvíja od ustanovenia § 544 ods. 1 OZ a od Zmluvy o pripojení a Dodatku k zmluve, ktoré ako typové zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje.

16. Ustanovenie § 44 ods. 11 zákona č. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov umožňuje účastníkovi vypovedať zmluvu o poskytovaní verejných služieb uzavretú na dobu neurčitú z akéhokoľvek dôvodu alebo bez udania dôvodu.

17. Zmluva o poskytovaní verejných služieb má charakter zmluvy uzatvorenej na dobu neurčitú. Nič na tom nemení ani žalovaným prevzatý záväzok zotrvať v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov. Využitie zákonom danej možnosti vypovedať zmluvu nepredstavuje porušenie povinnosti, za ktoré bolo možné požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty

18. Sankcia spočívajúca v degresívnej zmluvnej pokute vždy musí zodpovedať nie len času v rozsahu porušenej povinnosti, ale aj charakteru porušenia povinnosti a závažnosti porušenej povinnosti a zároveň sa odvíjať aj od skutočnej a reálnej ujmy, ktorá porušením povinnosti vznikne. Sankcia dohodnutá počas celej platnosti zmluvy a jej hrozba nesmie byť v žiadnom jej štádiu zjavne neprimeraná a prípadným nárokom na sankciu nemôže vzniknúť bezdôvodné obohatenie. Uvedené platí aj preto, že neposkytnutím služby v určitom rozsahu dôjde aj k úsporám na strane poskytovateľa služby (ten ušetrí v rozsahu následného zníženého objemu dát a pod.), teda zmluvná pokuta nemôže nahrádzať jeho očakávané príjmy. Takáto Zmluvná pokuta zároveň nesmie slúžiť ako jediný nástroj a prostriedok na neprimerané zabezpečenie prípadných benefitov a výhod, ktoré v istých prípadoch javia výrazné znaky potenciality, porovnávajúc v konkrétnom časovom úseku ofenzívnu obchodnú politiku iných telekomunikačných operátorov.

19. Odvolací súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie povinnosti je rovnakej intenzity a významu. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty umožňujúce zníženie výšky zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho-ktorého porušenia povinností a ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek, i menej významnom porušení povinnosti, uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu.

20. K primeranosti zmluvnej pokuty je treba dodať, že neprijateľnú zmluvnú podmienku obsahujúcu zmluvnú pokutu súdy nemôžu upravovať, a teda ani moderovať plnenie z nej (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-618/10). Zmluvná pokuta v rámci súdnej kontroly obstojí buď ako celok alebo neobstojí a v takomto prípade niet právny priestor na to, aby z nej súd nejakou moderoval plnenie do prijateľnej (primeranej) podoby.

21. Pokiaľ ide o odvolateľom citované rozhodnutia iných súdov, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že dané rozhodnutia by boli zohľadniteľné, len ak by došlo k rozhodnutiu v dovolacom konaní pred súdom vyššej inštancie.

22. Judikatúra súdov vrátane Európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok B. a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neprijateľnosť zmluvnej podmienky nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

23. Preto odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a súvisiacom výroku III. o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

24. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaný bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľne trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných

princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).